

GRAMATYKA NA MATURZE

MATURA PODSTAWOWA

Pełna checklista zagadnień gramatycznych

Poziom docelowy według CKE: B1 (B1+ w zakresie rozumienia wypowiedzi)

Lista porządkuje oficjalny zakres środków gramatycznych na praktyczne zagadnienia do nauki i powtórek. Zaznacz pole dopiero wtedy, gdy potrafisz nie tylko rozpoznać konstrukcję, ale także poprawnie jej użyć w zdaniu.

Jak korzystać z checklisty

1. Najpierw zaznacz tematy, które potrafisz wyjaśnić własnymi słowami.
2. Następnie sprawdź, czy rozwiązujesz zadania otwarte bez odpowiedzi.
3. Na końcu wracaj do niezaznaczonych pozycji i twórz z nich plan powtórek.

Pełna lista zagadnień

Zakres poniżej obejmuje gramatykę wskazaną przez CKE, rozbitą na mniejsze jednostki dydaktyczne zgodnie z układem i rozróżnieniami stosowanymi w seriach Grammar in Use. Nie jest to kopia tabeli z informatora, lecz praktyczna checklista do pracy z maturzystą.

Uwaga CKE: w tekstach do rozumienia ze słuchu i czytania mogą pojawić się struktury spoza oficjalnej listy; ich znajomość nie ma jednak warunkować poprawnego rozwiązania zadania.

1. Czasownik - formy i podstawy

- ☐ **Bezokolicznik i formy osobowe** - to do / do / does / did; rozpoznawanie formy podstawowej i form odmienionych.
- ☐ **Czasowniki posiłkowe** - be, do, have w zdaniach twierdzących, przeczeniach i pytaniach.
- ☐ **Czasowniki regularne i nieregularne** - formy Past Simple i Past Participle; najczęstsze czasowniki nieregularne.
- ☐ **Imiesłów czynny i bierny** - formy -ing oraz Past Participle jako element konstrukcji czasownikowych i przymiotnikowych.
- ☐ **Phrasal verbs** - najczęstsze czasowniki złożone; znaczenie, rozdzielnosc i miejsce dopełnienia, np. turn down, look for, come up with.

2. Czasy teraźniejsze i Present Perfect

- ☐ **Present Simple** - budowa; rutyny i fakty; stany; rozkłady; zdania czasowe dotyczące przyszłości.
- ☐ **Present Continuous** - czynności w chwili mówienia, sytuacje tymczasowe, zmiany, ustalenia na przyszłość.
- ☐ **Present Simple vs Present Continuous** - różnice znaczeniowe; czasowniki statyczne i dynamiczne.
- ☐ **Present Perfect** - doświadczenia, rezultat, okres niezakończony; just/already/yet, ever/never, since/for; It's the first time...
- ☐ **Present Perfect Continuous** - czynność trwająca lub niedawno zakończona z widocznym skutkiem; how long, since, for.
- ☐ **Present Perfect vs Present Perfect Continuous** - rezultat/liczba wykonanych czynności vs czas trwania/proces.
- ☐ **Present Perfect vs Past Simple** - czas zakończony vs związek z teraźniejszością; określniki czasu.

3. Czasy przeszłe

- ☐ **Past Simple** - zakończone wydarzenia i sekwencje wydarzeń w przeszłości; stany i nawyki.
- ☐ **Past Continuous** - czynność w toku w określonym momencie; tło wydarzeń; uprzejme pytania typu I was wondering...
- ☐ **Past Simple vs Past Continuous** - wydarzenie przerywające czynność, równoległe czynności, when/while.
- ☐ **Past Perfect** - czynność wcześniejsza od innej czynności w przeszłości; before/after/by the time; It was the first time...

4. Przyszłość

- ☐ **Future Simple - will** - przewidywania, spontaniczne decyzje, obietnice, prośby i oferty.
- ☐ **be going to** - zamiary i plany; przewidywania na podstawie obecnych przesłanek.
- ☐ **Present Continuous dla przyszłości** - ustalone plany i umówione wydarzenia.
- ☐ **Present Simple dla przyszłości** - rozkłady, harmonogramy oraz zdania po when, as soon as, before, after, until.
- ☐ **Wybór formy przyszłej** - will vs going to vs Present Continuous vs Present Simple.

5. Czasowniki modalne i półmodalne

- ☐ **can / could / be able to** - umiejętność, możliwość, pozwolenie, prośby; teraźniejszość, przeszłość i przyszłość.
- ☐ **may / might** - możliwość i przypuszczenie; pozwolenie z may.
- ☐ **must / have to** - obowiązek, konieczność; must także jako wniosek/przypuszczenie dotyczące teraźniejszości.
- ☐ **mustn't vs don't have to / needn't** - zakaz vs brak konieczności.
- ☐ **should / ought to** - rada, powinność, oczekiwanie.

- ☐ **will / shall** - prośby, oferty, propozycje; Shall I...? Shall we...?
- ☐ **would** - uprzejme prośby/oferty, sytuacje hipotetyczne, konstrukcje z would like.
- ☐ **need / need to** - konieczność i jej brak.
- ☐ **used to** - dawne nawyki i stany, które już nie są aktualne.

6. Bezokolicznik, gerund i konstrukcje czasownikowe

- ☐ **Verb + to-infinitive** - np. want to, decide to, promise to, hope to.
- ☐ **Verb + -ing** - np. enjoy doing, avoid doing, can't help doing.
- ☐ **Verb + object + to-infinitive** - np. want somebody to do, ask somebody to do, tell somebody to do.
- ☐ **Bare infinitive** - po let i make; podstawowe użycie po czasownikach modalnych.
- ☐ **Adjective + to-infinitive** - np. glad to see, difficult to do.
- ☐ **Preposition + -ing** - np. interested in doing, good at doing, look forward to doing, be used to doing.
- ☐ **Cel: to / in order to / so that** - wyrażanie celu za pomocą bezokolicznika i zdania podrzędnego.
- ☐ **Czasowniki postrzegania + -ing** - np. hear/see somebody doing - czynność obserwowana w toku.
- ☐ **Preferencje** - prefer doing to doing; would prefer to; would like to.

7. Strona bierna i konstrukcja kauzatywna

- ☐ **Strona bierna - budowa** - be + Past Participle; zamiana strony czynnej na bierną.
- ☐ **Strona bierna w typowych czasach** - Present Simple, Past Simple, Present Perfect, Future Simple.
- ☐ **Strona bierna z czasownikami modalnymi** - modal + be + Past Participle, np. must be finished.
- ☐ **have/get something done** - zlecenie wykonania czynności lub sytuacja, w której coś zostaje komuś zrobione.

8. Pytania i konstrukcje z operatorami

- ☐ **Pytania ogólne i szczegółowe** - operator + podmiot; wh-questions; pytania z be, have i modalnymi.
- ☐ **Subject questions vs object questions** - np. Who called you? vs Who did you call?
- ☐ **Przyimek na końcu pytania** - np. Who is this present for?
- ☐ **Pytania pośrednie** - szyk oznajmujący po Can you tell me..., Do you know..., I wonder...
- ☐ **Question tags** - dobór operatora i zaimka; twierdzenie + przeczący tag i odwrotnie.
- ☐ **Dopowiedzenia** - So do I / Neither do I / Nor do I; krótkie odpowiedzi z operatorami.

9. Mowa zależna

- ☐ **Reported statements** - say/tell; cofanie czasów tam, gdzie jest potrzebne; zmiana zaimków i określeń czasu/miejsca.
- ☐ **Reported questions** - ask / want to know + szyk oznajmujący; yes/no questions z if/whether.
- ☐ **Reported commands and requests** - tell/ask somebody (not) to do.
- ☐ **Wybrane reporting verbs** - np. accuse somebody of doing; czasownik + przyimek + -ing w typowych konstrukcjach.

10. Zdania warunkowe, życzenia i preferencje

- ☐ **Zero Conditional** - prawdy ogólne, zasady i stałe zależności.
- ☐ **First Conditional** - realna możliwość dotycząca teraźniejszości/przyszłości.
- ☐ **Second Conditional** - sytuacje hipotetyczne i mało prawdopodobne; If I were...

- ☐ **unless** - warunek negatywny jako odpowiednik if ... not.
- ☐ **wish + Past Simple** - życzenie dotyczące teraźniejszości, np. I wish I knew.
- ☐ **had better** - mocna rada/ostrzeżenie; had better (not) + bezokolicznik bez to.

11. Rzeczownik, przedimki i liczebniki

- ☐ **Rzeczowniki policzalne i niepoliczalne** - a/an, some; much/many; typowe rzeczowniki niepoliczalne.
- ☐ **Liczba mnoga** - regularna, nieregularna i niezmienna; child/children, foot/feet, sheep/sheep.
- ☐ **Rzeczowniki tylko w liczbie pojedynczej lub mnogiej** - np. advice/news; trousers/glasses.
- ☐ **Rodzaj rzeczownika (gender)** - pary odnoszące się do płci, np. actor/actress, nephew/niece.
- ☐ **Posiadanie i przynależność** - 's / s' oraz konstrukcje z of.
- ☐ **Rzeczowniki złożone** - np. toothpaste, mother-in-law, dance school.
- ☐ **Przedimek a/an** - pierwsze wspomnienie, zawód/rola, liczba pojedyncza policzalna, wyrażenia ilościowe.
- ☐ **Przedimek the** - konkretność, rzeczy jedyne, miejsca i nazwy geograficzne, superlatives, instrumenty.
- ☐ **Przedimek zerowy** - posiłki, pojęcia ogólne, część nazw własnych i geograficznych.
- ☐ **Liczebniki** - główne i porządkowe; daty, wiek, liczby w typowych kontekstach.

12. Zaimki, określniki i quantifiers

- ☐ **Zaimki osobowe i dzierżawcze** - I/me, he/him; mine/yours itd.
- ☐ **Przymiotniki dzierżawcze / possessive determiners** - my, your, his, her, its, our, their przed rzeczownikiem.
- ☐ **Zaimki zwrotne i emfaticzne** - myself, yourself, themselves; by myself/on my own.
- ☐ **Zaimki wskazujące i pytające** - this/that/these/those; who/what/which/how/why.
- ☐ **Zaimki względne** - who, which, that; podstawy whose/where w zdaniach względnych.
- ☐ **Zaimki wzajemne** - each other, one another.
- ☐ **some / any / no / every + compounds** - somebody, anything, nowhere, everyone itd.
- ☐ **none / either / neither** - użycie z rzeczownikiem, zaimkiem i of.
- ☐ **much / many / (a) few / (a) little / a lot of** - ilość i różnica znaczeniowa few vs a few, little vs a little.
- ☐ **another / other / others / the other / the others** - wybór właściwej formy.
- ☐ **each / every / both / all / enough** - zgodność i typowe konstrukcje.
- ☐ **Zaimki bezosobowe** - you i one w znaczeniu ogólnym.

13. Przymiotniki i przysłówki

- ☐ **Stopniowanie przymiotników** - regularne i nieregularne; comparative i superlative.
- ☐ **Porównania** - as ... as, not as/so ... as, than; much/far/a bit + comparative.
- ☐ **Stopniowanie przysłówków** - regularne i nieregularne.
- ☐ **so / such** - so + adjective/adverb; such + (a/an) + adjective + noun.
- ☐ **too / enough** - too + adjective/adverb; adjective/adverb + enough; enough + noun.
- ☐ **Adjective po czasownikach łączących** - look, smell, sound, feel, taste + adjective.
- ☐ **Adverb vs adjective** - budowa i funkcja; good/well; fast; hard/hardly; late/lately.
- ☐ **Miejsce przysłówka w zdaniu** - frequency adverbs, already/yet/still, manner/place/time.

14. Przyimki, spójniki i łączniki

- ☐ **Przyimki czasu** - at/on/in; from...to; until/till; since/for; before/after; during.
- ☐ **Przyimki miejsca, kierunku i ruchu** - in/on/at; to/into/onto; from; under/behind/opposite; through/across itd.
- ☐ **Przyimki sposobu, przyczyny i środka** - by bus, with a pen, by doing itd.
- ☐ **Dependent prepositions** - czasownik + przyimek, przymiotnik + przyimek, rzeczownik + przyimek, np. think of, famous for, interest in.
- ☐ **Podstawowe spójniki** - and, or, but, if, unless, that, when, where, while, after, before, until, as soon as.
- ☐ **Przyczyna, skutek i kontrast** - because/as; so; although; however; despite/in spite of.

15. Składnia i zdania złożone

- ☐ **Zdania twierdzące i przeczące** - typowy szyk zdania, operatory w przeczeniu, no/none/neither w przeczeniach.
- ☐ **Zdania rozkazujące i Let's** - polecenia, zakazy, propozycje.
- ☐ **Zdania wykrzyknikowe** - What + noun phrase! / How + adjective/adverb!
- ☐ **Konstrukcje z it** - czas, pogoda, odległość, opinie i oceny: It's ...
- ☐ **Konstrukcje z there** - there is/are/was/were/has been/will be.
- ☐ **Dwa dopełnienia** - give/send/show/buy/bring somebody something oraz odpowiednie konstrukcje z to/for.
- ☐ **Zdania współrzędnie złożone** - łączenie równorzędnych części zdania za pomocą and, but, or, so itd.
- ☐ **Zdania podmiotowe, orzecznikowe i dopełnieniowe** - np. What I know...; The problem is that...; I think that...
- ☐ **Zdania względne** - defining i non-defining; who/which/that/whose/where; pomijanie zaimka, gdy jest dopełnieniem.
- ☐ **Zdania okolicznikowe** - celu, czasu, miejsca, porównania, przyczyny, przyzwolenia, skutku, sposobu i stopnia.
- ☐ **Szyk wyrazów** - miejsce dopełnień, przysłówków i okoliczników; unikanie polskiego szyku w zdaniu angielskim.

Źródła i podstawa opracowania

- Centralna Komisja Egzaminacyjna, Informator o egzaminie maturalnym z języka angielskiego od roku szkolnego 2024/2025, rozdział 2.1: Zakres środków gramatycznych. Aktualność wymagań zweryfikowana 10.08.2026.
- Raymond Murphy, Essential Grammar in Use, 3rd edition, Cambridge University Press.
- Raymond Murphy, English Grammar in Use, 3rd edition, Cambridge University Press.
- Martin Hewings, Advanced Grammar in Use, 2nd edition, Cambridge University Press.

Ważne

Opracowanie dotyczy gramatyki. Słowotwórstwo, kolokacje i pozostałe elementy leksykalne sprawdzane w części „znajomość środków językowych” warto potraktować jako osobną checklistę.